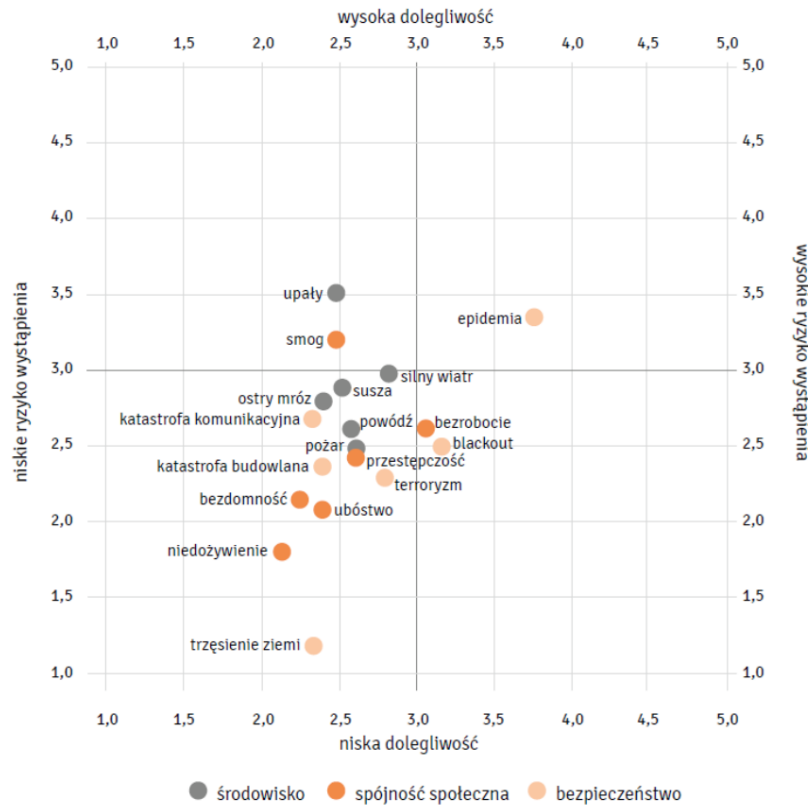

Czego boją się polskie miasta? Wyniki rankingu.

Polska Fundacja im. Roberta Schumana ogłosiła wyniki rankingu zagrożeń według samorządowców. Czego najbardziej się obawiają i na co przygotowują? Epidemia – to jedyne zagrożenie, które zostało przez nich uznane jako jednocześnie dotkliwe i prawdopodobne.

- Zwróciliśmy się bezpośrednio do urzędników na co dzień odpowiedzialnych za ekspertyzy i planowanie zarządzania kryzysowego nie po to, by oceniać ich działania, ale by zapytać o ich szacunki dotyczące ryzyka i dotkliwości poszczególnych zagrożeń kryzysowych. Traktujemy ich ocenę jako punkt wyjścia do ustalenia wyników rankingu – mówi Iga Kamocka z Fundacji Schumana.

Co wynika z ich odpowiedzi? Urzędnicy mają dość optymistyczne nastawienie – wierzą, że miasta potrafią przewidywać zagrożenia oraz im przeciwdziałać.

Zdecydowana większość wymienianych w ankiecie zagrożeń nie wzbudziła niepokoju samorządowców. Badani najczęściej za **prawdopodobne** uznawali **kryzysy środowiskowe** (30 proc. wskazań na ryzyko wystąpienia wysokie lub bardzo wysokie), a za **najbardziej dotkliwe** – **kryzysy bezpieczeństwa** (35 proc. ocen potencjalnych skutków jako wysoce dotkliwych bądź katastrofalnych).

Tylko jedno z zagrożeń zostało ocenione jako jednocześnie dotkliwe i prawdopodobne. Tym zagrożeniem jest **epidemia**. 40 proc. respondentów oceniło ryzyko ponownego wystąpienia epidemii (badanie zostało przeprowadzone w sierpniu br.) jako wysokie lub bardzo wysokie. Obawy co do skutków epidemii są duże – według 63 proc. badanych samorządowców reperkusje gospodarcze będą znaczne lub katastrofalne, a 68 proc. tak określiło reperkusje społeczne. Dotkliwość epidemii jest postrzegana jako zdecydowanie największa. Skąd tak wysokie wskazania?

- Samorządowcom z pewnością narzucił się kontekst zmagania z pandemią COVID-19, której skutków sami doświadczali z powodu wdrażanych restrykcji epidemiologicznych – zauważa Iga Kamocka - Ponadto odpowiadali na nasze pytania w okresie pandemii, a więc mogli bardziej czuć się nią zagrożeni.

Wysoko jako zagrożenia prawdopodobne, choć niekoniecznie wysoce dotkliwe, uplasowały się **duże upały** oraz **zanieczyszczenie powietrza** (np. smog) – są to zjawiska obecne w Polsce od dłuższego czasu, ale już oswojone przez debatę publiczną. Natomiast jako kryzysy dotkliwe, lecz nie bardzo prawdopodobne, urzędnicy wyróżnili **bezrobocie** oraz **przerwy w dostawie energii**.

Wszystkie pozostałe zagrożenia uzyskały oceny plasujące je w kategorii kryzysów mało prawdopodobnych i stosunkowo mało dotkliwych.

Ranking zagrożeń wg urzędników centrów bezpieczeństwa miast na prawach powiatu

Miejsce w rankingu	zagrożenie	kategoria	ryzyko wystąpienia	dotkliwość gospodarcza	dotkliwość społeczna	dotkliwość średnia
1	upały	środowisko	3,5	2,4	2,5	2,4
2	epidemia	bezpieczeństwo	3,3	3,6	3,7	3,7
3	smog	środowisko	3,2	2,2	2,7	2,4
4	silny wiatr	środowisko	2,9	3,0	2,6	2,8
5	susza	środowisko	2,9	2,6	2,4	2,5
6	ostry mróz	środowisko	2,8	2,4	2,3	2,3
7	katastrofa komunikacyjna	bezpieczeństwo	2,6	2,3	2,3	2,3
8	bezrobocie	spójność społeczna	2,6	2,9	3,0	3,0
9	powódź	środowisko	2,6	2,7	2,3	2,5
10	blackout	bezpieczeństwo	2,5	3,2	2,9	3,1
11	pożar	środowisko	2,5	2,5	2,6	2,6
12	przestępczość	spójność społeczna	2,4	2,3	2,8	2,6
13	terroryzm	bezpieczeństwo	2,3	2,8	2,8	2,8
14	bezdumność	spójność społeczna	2,1	2,0	2,3	2,2
15	ubóstwo	spójność społeczna	2,0	2,3	2,5	2,4
16	niedożywienie	spójność społeczna	1,8	1,8	2,3	2,0
17	trzęsienie ziemi	bezpieczeństwo	1,1	2,3	2,3	2,3

Środowisko – najpoważniejsze źródło zagrożeń kryzysowych

Przedstawiciele polskich miast zdają sobie sprawę z problemów środowiskowych. To dlatego zagrożenia dla stanu środowiska najczęściej oceniali jako prawdopodobne. Jeśli oprzeć się na średnich ocenach, to urzędnicy uznają za najbardziej prawdopodobne wystąpienie **upałów** i **zanieczyszczeń powietrza**, a w dalszej kolejności: **silnych wiatrów**, **suszy**, **ostrych mrozów** i **powodzi**. Z kolei za najbardziej dotkliwe uznają silne wiatry, suszę i powodzie, a następnie upały, zanieczyszczenia powietrza i silne mrozy. Najpoważniejsze skutki gospodarcze przypisują silnym wiatrom (33 proc. wskazań), a społeczne – zanieczyszczeniom powietrza (28 proc. wskazań).

Wskazanie przez urzędników upałów, jako zagrożenia o wysokim ryzyku wystąpienia zgodne jest z prawdą – w Polsce od lat 50. aż trzykrotnie wzrosła średnia liczba dni upalnych. Rację należy im również przyznać w kwestii smogu. Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia z 2018 r. 36 spośród 50 najbardziej zanieczyszczonych miast na świecie leżało w Polsce, a co roku z powodu zanieczyszczenia powietrza umiera około 45 tysięcy osób.

Bezpieczeństwo – epidemia i blackout

Mimo że w ankiecie przesłanej do samorządowców nie pada słowo „koronawirus”, najpewniej ten właśnie konkretny patogen mieli oni na myśli odpowiadając na pytania o epidemię. Jest ona według nich najbardziej dotkliwym, a równocześnie najbardziej prawdopodobnym zagrożeniem. Drugim wskazaniem często wymienianym przez respondentów jest **blackout** – to według nich zagrożenie o niskim ryzyku wystąpienia (tylko 8 proc. samorządowców określiło je jako co najmniej wysokie), ale za to o dużej dotkliwości gospodarczej (40 proc.) i społecznej (38 proc.). Jeśli pominąć epidemię, średnia ocena dotkliwości długotrwałej przerwy w dostawie energii elektrycznej wyprzedziła wszystkie inne zagrożenia w badaniu.

Warto zwrócić uwagę na zaskakująco mało wskazań odnoszących się do katastrof komunikacyjnych. Wypadki drogowe to poważne zagrożenie dla mieszkańców miast, według Eurostatu w 2016 r. w przeliczeniu na milion mieszkańców w Polsce zginęło 80 osób, o 30 więcej niż wyniosła średnia dla Unii Europejskiej. Co ciekawe, zdaniem samorządowców bardziej niż katastrofy komunikacyjne prawdopodobny w naszym kraju jest terroryzm.

Bezrobocie i wzrost przestępczości – największe zagrożenia dla spójności społecznej

W ankiecie znalazły się pytania o szacunek prawdopodobieństwa wystąpienia wysokiej **przestępczości**, **bezdomności**, wysokiego odsetka osób niedożywionych, dużego ubóstwa oraz masowego długotrwałego **bezrobocia**. Ze wszystkich podnoszonych w ankiecie zagrożeń kryzysy związane ze spójnością społeczną budzą najmniej obaw urzędników. Tylko 8 proc. ankietowanych uznało te zagrożenia za co najmniej prawdopodobne, a 20 proc. – za co najmniej bardzo dotkliwe. Samorządowcy byli dość zgodni co do niskiej oceny ryzyka, zwłaszcza w przypadku ubóstwa. Z wyjątkiem bezrobocia (30 proc. ankietowanych określiło ryzyko jego wystąpienia jako co najmniej wysokie) wszystkie zagrożenia w tej kategorii zostały uznane za mało dotkliwe i mało prawdopodobne.

Jeszcze w październiku 2019 r. bezrobocie było w Polsce najniższe od niemal 30 lat – wyniosło ono 5 proc., jednak skala kryzysu gospodarczego w Europie po pandemii sugeruje, że bezrobocie, nawet jeśli nierejestrowane, będzie istotnym problemem społecznym.

Raport „Europolis. Miasta naprzeciw kryzysom” Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana i Fundacji Konrada Adenauera w Polsce przygotowany został przez Politykę Insight. Partnerem raportu jest Orange Polska.

Badanie przeprowadzono między 10 a 23 sierpnia 2020 roku, ankieta wysłana została do przedstawicieli 66 miejskich centrów zarządzania kryzysowego – odpowiedzi otrzymano od 40 z nich.

Zagrożenia zostały pogrupowane na trzy rodzaje: zagrożenia dla stanu środowiska (powódzie, zanieczyszczenie powietrza, niedobór wody, silny wiatr, pożary, ostre mrozy, upały); zagrożenia dla bezpieczeństwa (katastrofy budowlane i komunikacyjne, trzęsienia ziemi, akty terroryzmu, blackouty,

epidemie); zagrożenia dla spójności społecznej (wysoka przestępczość, wysoka bezdomność, wysokie niedożywienie, duże ubóstwo, masowe długotrwałe bezrobocie).

Urzednicy zostali poproszeni o ocenę zagrożeń pod kątem 1) ryzyka wystąpienia, 2) dotkliwości dla lokalnej gospodarki, 3) dotkliwości dla lokalnej społeczności na pięciostopniowej skali Likerta. Ranking zagrożeń został utworzony na podstawie macierzy dwóch parametrów: oceny ryzyka wystąpienia danego zagrożenia oraz uśrednionej oceny dotkliwości społecznej i gospodarczej.

Ranking zagrożeń dla polskich miast został ogłoszony podczas konferencji online „Europolis. Miasta naprzeciw kryzysom” 28 października 2020 w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie.

Zapis konferencji oraz pełna treść raportu wraz z rankingiem zagrożeń dostępne są na:

www.europolis.schuman.pl

Kontakt dla mediów

Zuzanna Rydzińska

z.rydzynska@schuman.pl

tel. 501 552 007

Organizatorzy

KONRAD
ADENAUER
STIFTUNG

Partner

